

Duško Geić i Mirko Slade-Šilović

Trogir

GRAĐA ZA DIFERENCIJALNI RJEČNIK TROGIRSKOGA ČAKAVSKOG GOVORA OD POLOVICE XIX DO POLOVICE XX STOLJEĆA

UDK 800.87.801.3

Rad primljen za tisak 20. lipnja 1988.

Uvodne napomene

Čakavština nije samo naša davna prošlost od prvog hrvatskog književnog spomenika (Bašćanske ploče) i Marulića već je i jezik naših dana kojim se iskazuje duh i bitnost naroda služeći tako oplemenjivanju i obogaćivanju književnog standarda na višestoljetnom putu skladne životne cjeline i pučkog izraza. U njoj se potvrđuje naša sudbina na ovom prostoru. Čakavski je dijalekt najznačajnija karika u proučavanju našeg jezika bilo to glasovnih, morfoloških, sintaktičkih i leksičkih njegovih i arhaičkih osobina.

»Kad umire jedan svijet, umire s njim i njegov jezik« (Joško Božanić). A kad izgubi funkciju komunikacije postaje suvišan. Ove misli skrivene su u razlozima da se baštinjeno dijalektalno leksičko blago prikupi i sačuva.

O jednakom procesu i jednakim smislom ali u lokalnoj varijanti možemo govoriti i o trogirskoj čakavštini odnosno čakavici koja je od začinjavaca u »Vrtlu« Petra Lucića i drugih tekstova »pisama arvaschih svache varsti« prije gotovo pola milenija do lecijuna i ščaveta, iako onda književni izraz sada osuđena na nestajanje, uspjela sačuvati svoj identitet u povijesnom iskustvu starodrevnog grada.

Trogirski govor razlikuje glasove č i ć pa se po tome najviše odvaja po karakteristikama od ostalih. Tu je naime upitno-odnosna zamjenica ča zamijenjena sa ca a u

riječima sa č se depalatazacijom taj glas promijenio u c (*čovik-covik*). Po tome je i nazvana cakavicom. Uz ostale razlike od čakavice u Trogiru se (uz neka druga područja) zamjenjuje izgovor glasova s i š te z i ž s nekim mekim glasom, između si š odnosno z i ž. Prema tome mjesto ovih znakova kod tiskanja bi trebali imati samo dva što bi se moglo označiti š i ž. Ova promjena bi se mogla pripisati procesu dugotrajnog utjecaja talijanskog jezika, osobito mletačkog dijalekta na leksik cakavice koji joj unosi i druge osobine.

Da li nas je želja da se, pa makar i najslabijim poticajem probudi i produži trogirsko ca koje izumire (što bi bio nesumnjiv gubitak) i tako spasi ta etnolingvistička ambijentalna ljepota utkana u urbane i ruralne vrednote življenja, ponukala na bavljenje cakavskom poezijom u kojoj smo pronašli kako »starinske rici« daju stihovima draž kolorita i originalnost neprevodivosti onoga što je doživljeno cakavicom ili je obrnuto što je poezija davala život cakavici i da ne bude spomenik – teško je reći. Ali svakako je povezano istim motivom, istim rezultatom.

Pomanjkanje rječnika trogirске cakavice, prema ovom razmišljanju, svakako je uzrok njenog bržeg nestajanja. Pokušaj da se taj jezik kao specifični mentalitet ušćuva neminovno postavlja zadatak da se ne samo njime piše nego da se obogaćuje »ric« koja će i »malom« sadržaju dati pravo mjesto a »malom« svijetu adekvatnu važnost. To znači zabilježiti ih u rječniku.

Nakon višegodišnjeg pisanja trogirskim dijalektom odlučili smo prikupiti građu za jedan diferencijalni rječnik sve više uvjereni da se građa iz dana u dan gubi, riječi iskrivljuju i neopravdano mijenjaju a da se sve manje ljudi tim fundusom služi i, po tradiciji, ostaje u malobrojnim težačkim obiteljima i u škrtom konvencionalnom razgovoru. Ove su zajednice do nedavna živjele zatvoreno baveći se odvojenim poslovima u polju i kući. Od polovice ovog stoljeća trogirске se dijalektalne riječi rapidno gube zbog raznih razloga i sve većeg utjecaja drugačijeg govora došljaka kojih nije malo, pa je ovo prvi pokušaj da se barem donekle sistematiziraju te u za sada skromnoj obradi sačuvaju od potpunog nestanka. Isto tako novi stanovnici u nekritičkom prihvaćanju riječi koje kao nepoznate netočno čuju od starijih netočno izgovaraju, iskrivljuju i mijenjaju na štetu autentičnosti. Što kasnije bit će sve teže odvojiti ove trogirске riječi (i izraze), pa je već sada potrebno utvrditi izvorne oblike i izgovor.

Kultivirani narodni leksik, negdje više a negdje manje ovisno o izoliranosti, zanimanju i klasnoj zatvorenosti, izgubio je svoju prevlast pa nam je jedan od zadataka olakšati njegovo opiranje »uvridama vrimenta« koje ga nastoje sasvim potisnuti. Ne treba mimoći činjenicu da je u trogirskom govoru dominantan utjecaj prodora tuđih kultura (Venecije od XV st. u dugoj okupaciji, francuske i austrijske administracije, pa su se u prvom redu infiltrirale u jezik a posebno su dali karakteristiku trgovačkim, zanatskim i terminima u administraciji). Trogir nema na svom dijalektu značajnijih književnih djela koja bi mogla poslužiti sigurnom izvoru prikupljanja građe, pa je i to pretstavljalo znatnu teškoću. Za izradu diferencijalnog rječnika manji broj privatnih pisama, ugovora, oporuka, sastavaka u prozi i stihovanih rugalica a za nešto kasnije razdoblje i članci u tisku gotovo su nam, uz tradicionalni lokalni govor, jedini izvor za taj rad. Međutim će rječnik biti dovoljan svakome tko bude htio s razumijevanjem čitati tekstove pisane trogirskom cakavicom. Jer nemoguće i suvišno je uz svaki tekst stalno objavljivati i tumačenje riječi.

Nešto smo zabilježili onako kako se materijal pojavljivao kao varijanta u raznih sugovornika prema mjestu stanovanja (u odnosu na grad i vrsti naselja), prema zanimanju, po klasnoj pripadnosti, godinama i spolu. Za razdoblje prikupljanja utvrdili smo vrijeme jednog vijeka, od 1850-1950. godine. To je po prilici vrijeme za koje su mogle podatke dati osobe po sjećanju i po sadašnjoj upotrebi riječi. Bez značajnijih autoritativnih izvora, osim dvojice autora, informatori su nam bili muškarci i žene (u jednakom broju) generacije rođene krajem prošlog stoljeća koja dijalektalne riječi upotrebljava tek pojedinačno a služe se i punim frazama »trogiraništike«. Po pravilu bili su stanovnici gradske jezgre i naselja na Čiovu da bi se što je više moguće uklonio utjecaj došljaka. Muškarci s kojima smo razgovarali pretežno su bili zanatlije, težaci, obrtnici i službenici u administraciji a žene domaćice, u pravilu manje školovani ljudi. Konzultirali smo se s pojedinačnim rukopisnim bilješkama te prigodnim tiskanim rječnicima. Za pomorsku terminologiju u potpunosti smo se služili Pomorskim rječnikom Radovana Vidovića.

Kako se snaga i različitosti u nijansama cakavice ističu upravo u izgovoru prema raznim ograničenim područjima, to smo najviše teškoća imali s akcentuacijom. Morali smo odustati od akcentuacije sa tri znaka koja je opća unutar čakavskog govora i primijeniti peteroakcentski sistem obilježavanja. Odustajali smo i od dvostruke akcentuacije, kako se često u istoj riječi čuje, pa je označen samo onaj dominirajući, osim u slučajevima kad se dvostruki nije mogao izbjeći. U dilemi između novih i starijih akcenata odlučili smo se za starije. Nismo bilježili akcente kad su bili tipični za ostalu standardnu ikavicu.

U rječnik nisu uvrštene one riječi koje se kao čakavske upotrebljavaju općenito i vrlo malo odstupaju od književnog standarda ili se samo fonetski razlikuju od njih (*dite — dijete*).

U materijalu nismo registrirali antroponime i toponime, inače vrlo zanimljive za Trogir, jer bi to značilo prijeći na druga područja (povijest, etnologiju i dr.); to smo ostavili za drugu priliku i tretirali ih kao povijest jezika, društva. Neke smo ipak tek spomenuli u namjeri da ih otrgnemo nerazumljivim promjenama (*Pantan — netočno Pantana*).

Nismo se bavili etimološkim objašnjenjima termina ostavivši to za cjelovitiju obradu.

U novije vrijeme pojavila su se nastojanja na očuvanju trogirskog dijalektalnog leksika pa tako i na utvrđivanju osobitosti i zakonitosti. Može se naslutiti i sve veći interes za pisano izražavanje na cakavici. Želimo da ova rječnička građa bude skroman prilog, bez pretenzija da bude znanstvene vrijednosti. Zahvaljujemo svima koji su nam savjetom ili na drugi način pomogli realizirati rječnik, a posebno profesoru dr. Radovanu Vidoviću koji nas je uz to na ovaj posao stalno poticao i olakšao ga svojim savjetima.

Autori

A

- ^u
 ā — ne, nije
 â — odziv u smislu molim (isto i *an*): »O Ivane!«, »A« ili: »A, ca si me zva?«; »Ca si me zva, a?«
 ă — uzvik kojim se daje do znanja da smo shvatili, razumjeli (konačno) što sugovornik priča ili da je prije naša predodžba o tome bila sasvim drugačija: »A tako, ca mi nisi prije reka, a ja mislija sasvin drugo«; »A tako, sa razumin«.
 a è — uzvik u smislu ha, ništa od toga ne može biti. Kad tko priča o stvarima koje nisu dostižne, onda mu sugovornik odgovara: »A e da je bilo, ma ne more bit«, ili ako se želi negirati neku tvrdnju: »A e, ma ke«; u smislu: »Eh da jest, ali nije, nije nikako«.
 ā ē — najčešće u značenju: ah da; »A e, je, je« tj. ah da, jest, jest (u smislu: sjetio sam se)
 â kè — ni govora; ma kakvi; nikako
 abād, -a m — osvrt; odgovor
 abādāt, -ân — slušati; dati znaka; paziti
 abadávát, -ájen — davati znaka; slušati; paziti: »Govorin mu ja svaki dan da bude dobar, ma on ne abadaje«; (njanke abado — nikakva znaka od njega); »Proša san kraj njega a on njanke abado«; »Túka ne túka, ne abadáje«.
 abàdèsa, -e ž — opatica
 abajīn, -a m — prozorčić na krovu
 ābak, -a m — tablica množenja
 abandùnân, -a, -o — napušten; zapušten
 abandūnat, -ân — napustiti; zapustiti: »Abanduna je ženu i dicu zaraj mantednjute«, tj. zbog ljubavnice
 abandunávát, -ájen — napuštati; zapuštati
 abarân, -a, -o — netko tko je već imao loše iskustvo u nečem: »Njega ne moreš privarit jerbo je on već abaran«
 abàràt, -ân — izraz pri lovu ptica pjevica (za pticu koja se već jednom ulovila pa pobjegla kaže se da je abarana); pren. za ljude koji su već imali loše iskustvo u čemu kaže se da su abarani.
 abarávát, -ájen — loviti koga; pokušavati koga navesti na što nagovarajući ga
 abašāmenat, -a m — obojen dio zida tik do poda: »Za abašamenat će bit najbolje zeleno«.
 abāška, pril. — posebno; dodatno: »Dā san ti ovo a još ćeš dobit ništo abaška.«
 abât, -a m — opat

<i>abecē</i>	— izraz koji se upotrebljava za osobu oskudna obrazovanja ili znanja: »Ništa ga nisan uspoja naučit, osta je abece.«
<i>àbit, -a m</i>	— odijelo
<i>àbòc, -a m</i>	— 1. skica; tek nabačen crtež 2. konop za vezivanje kaića po krmi
<i>abocân, -a, -o</i>	— 1. vezan 2. ovlaš, površno skiciran
<i>abòcât, -ân</i>	— 1. vezati 2. tek ovlaš skicirati
<i>abocâvat, -âjen</i>	— 1. vezivati 2. ovlaš skicirati
<i>abonâmenat, -a m</i>	— pretplata
<i>abônât (se), -ân</i>	— pretplatiti (se)
<i>âbren, -a, -o</i>	— siguran: »U srcu san bija abren da ćeš vilo moja biti« (narodna pjesma)
<i>acâl, -a m</i>	— čelik
<i>acâlân, -a, -o</i>	— očeličen; zakaljen: »Sikira ti je previše acalana«, tj. previše zakaljena
<i>acâlât, -ân</i>	— učvrstiti; očeličiti; zakaliti
<i>acalâvat, -âjen</i>	— učvršćivati; čeličiti; kaliti
<i>âcid, -a m</i>	— kiselina
<i>adât, -a, -o</i>	— koji pristaje čemu: »Ovi ti je kapot adat za pramaliće«
<i>adâtât (se), -ân</i>	— prilagoditi (se): »Nima godina dan da je doša u grad a već se adata ovome živjenju«
<i>adatâvat (se), -âjen</i>	— prilagođavati (se)
<i>âdet, -a m</i>	— običaj
<i>adîo, uskl.</i>	— zbogom; doviđenja
<i>adòcât, -ân</i>	— opaziti; zapaziti
<i>adocâvat, -âjen</i>	— opažati; zapažati
<i>adriò, prij.</i>	— iza
<i>adriò stât</i>	— voditi računa o čemu; obratiti pažnju na što: »Ništo se je dogodilo, ma ja nisan iša adriò.«
<i>aduštân, -a, -o</i>	—> ajuštan
<i>aduštât, -ân</i>	—> ajuštat
<i>âfa, -e ž</i>	— sparina: »Velika je afa, mogla bi nevera.«
<i>âfân, -a m</i>	— nesvijestica: »Pâ je u afan, pa smo ga morali revenjavat«, tj. onesvijestio se, pa smo ga morali privoditi svijesti
<i>afânât, -ân</i>	— onesvijestiti se
<i>afanávat, -âjen</i>	— padati u nesvijest
<i>afišât, -ân</i>	— oglasiti; »Inkanat je već afišan.«
<i>afišâvat, -âjen</i>	— oglašavati
<i>âfit, -a m</i>	— najamnina za stan
<i>afitât, -ân</i>	— iznajmiti stan
<i>afitâvat, -âjen</i>	— iznajmljivati (najčešće stan)
<i>afituâl, -a m</i>	— stanar

<i>afòndān, -a, -o</i>	— potopljen: »Kupija je braceru onako, afondanu.«
<i>afòndāt, -ān</i>	— potopiti
<i>afondávat, -ájen</i>	— potapati: »Malo je falilo da se ne počnemo afondavat.«
<i>afòndo</i>	— íci <i>afondo</i> : potopiti se
<i>āfrònat, -ta m</i>	— uvreda: »Neću mu zaboravit otī afronat.« (g. pl. afrònta)
<i>afušāle, -e</i>	— vrst loze
<i>āgol, -a m</i>	— kukica za pletenje
<i>agrānpāt, -ān</i>	— zgrabiti na brzinu
<i>agranpávat, -ájen</i>	— grabiti; grabiti na brzinu: »U današnje vrime butigeri agranpaju za obogatit se u godinu dan«
<i>agrāvāt, -ān</i>	— malo se naljutiti, uzrujati; pokvariti želudac hranom: »Ca se agravāješ tako brzo«, tj. što se ljutiš; »Malo san agrava štumik pa mi nije dobro.«
<i>agravávat, -ájen</i>	— malo se ljutiti, uzrujavati; lagano boljeti u želucu: »Ništo me štumik agravaje.«
<i>agvāntāt, -ān</i>	— uhvatiti prstima; uhvatiti rukama; zahvatiti; zakačiti
<i>agvantávat, -ájen</i>	— hvatati prstima, rukama; zahvatati; zakačivati
<i>ājde</i>	— imperativ 2. l. sing. glagola íci; (1. l. pl., - ājdemo; 2. l. pl. -ājdete; 3. l. pl. — neka grėdu)
<i>ājde dā, uskl.</i>	— neka; neka bude
<i>ājdelo uskl</i>	— idite; možete íci (uzvik kod dječje igre skrivača)
<i>ājme uskl.</i>	— jao: »Ajme meni.«
<i>ajmē uskl.</i>	— usklik u smislu navještenja, prijetnje: »Ajme, evo oca.«
<i>ajmėkat, -ėčen</i>	— zapomagati
<i>ājtat, -an</i>	— voditi računa; brigati; hajati
<i>ajūštāt, -ān</i>	— popraviti
<i>ajuštávat, -ájen</i>	— popravljati
<i>ākòlit, -a m</i>	— ministrant
<i>akomòdāt (se), -ān</i>	— prilagoditi (se); izvoliti; sjesti; raskomotiti (se): »Akomodajte se«, tj. uđite; izvolite; poslužite se; sjednite;
<i>akomodávat (se), -ájen</i>	— prilagodavati (se); sjedati; posluživati (se)
<i>akontėntāt, -ān</i>	— zadovoljiti
<i>akontėntávat, -ájen</i>	— zadovoljavati
<i>akònto, pril.</i>	— na račun: »To sam ucinija akonto onoga ca smo se dogovorili.«
<i>ākorad, -a m</i>	— slaganje; sloga
<i>ākordān, -a, -o</i>	— usklađen; otpjevan; odsviran
<i>ākordāt, -ān</i>	— uskladiti; složiti (se); zapjevati u četiri glasa tj. u akordu; svirati
<i>akordávat, -ájen</i>	— usklađivati; slagati; pjevati u četiri glasa, svirati
<i>akoštāt, -ān</i>	— pristati
<i>akoštávat, -ájen</i>	— pristajati (brod)

<i>àks, -a m</i>	— osovina
<i>akunpanjàmènat, -a m</i>	— pratnja
<i>akužàn, -a, -o</i>	— dobiven; objavljen; otkriven: »To su punti akužani«, tj. dobiveni poentiranjem a ne u igri (misli se na igru karata na trešete).
<i>akužàt, -ân</i>	— dobiti; poentirati; otkriti (kod igre karata izraz za poene dobivene određenim rasporedom karata: »Akužajen tri trice« tj. objavljujem da imam tri tice za što dobivam jedan poen.
<i>akužávat, -ájen</i>	— poentirati; dobivati; otkrivati
<i>àkvišt, -a m</i>	— nabava nekih predmeta, imanja, nekretnina; prinova
<i>akvištàn, -a, -o</i>	— preuzet u posjed: »Kuća je akvištana za njegova neputa«, nabavljen kao prinova;
<i>akvištât, -ân</i>	— dobiti u posjed, zauzeti, preuzeti: »Akvišta je cilo stanje pokojnoga Volete«; »Sve je njegove zemje poslin akvišta . . . «; nabaviti kao prinovu, popunu
<i>akvištávat, -ájen</i>	— dobivati u posjed; preuzimati; nabavljati
<i>àla</i>	— 1. uzvik požurivanja: »Ala to judi, jeste li se umorili;« »Ala to brže.« 2. kao
<i>alàgân, -a, -o</i>	— naplavljen (vodom)
<i>alamâr, -a m</i>	— ukras na narodnoj nošnji; spacijalno izrađena kopča koja služi umjesto dugmeta
<i>alamòka, pril.</i>	— bezbrižno; jeftino: »Prošli smo s oton kupovinom alamoka.«
<i>alàrgân, -a, -o</i>	— udaljen
<i>alàrgât (se), -ân</i>	— udaljiti (se)
<i>alargávat (se), -ájen</i>	— udaljavati (se)
<i>alâta, -e ž</i>	— zamah krila
<i>alavija, pril.</i>	— dobro; bez zastoja: »Iša nan je posal alavija.«
<i>alegrîja, -e ž</i>	— veselje
<i>alòčo, pril</i>	— otprilike; napamet; bez mjerenja: »Metnija san unutra cukra onako aločo«, tj. bez mjerenja, otprilike.
<i>alòđan, -a, -o</i>	— nastanjen: »Tõ je on alođan jema vej dva miseca.«
<i>alòđat (se), -ân</i>	— nastaniti (se)
<i>alodávat (se), -ájen</i>	— nastanjivati (se)
<i>àlvažina, -e ž</i>	— otpaci lišća i sitnih grančica koje nanese vjetar ili su ostali na mjestu gdje je dugo stajalo granje: »Skupi to alvažine pa naloži oganj«
<i>àm</i>	— usklik kod hranjenja malog djeteta u smislu »Jedi!« (isto i »Am-am«)
<i>àmat, -an</i>	— požudno jesti
<i>ambicijòž, -a, -o</i>	— ambiciozan, ohol
<i>ambicijun, -a m</i>	— ambicija; oholost

<i>amerikánac</i> , -a m	— plug za duboko oranje, vuku ga najmanje tri konja
<i>àmula</i> , -e ž	— vrsta voćke i plod
<i>ân</i>	—> <i>ã</i>
<i>ânci</i> , pril	— pače; dapače
<i>ancikôr</i> , -a m	— pramčana ili krmena protustatva kod drvenog broda
<i>ânda</i> , -e ž	— držanje: »Jema andu o' krāja« tj. ima držanje kralja
<i>ândit</i> , -a m	— hodnik
<i>anêl</i> , -a m	— vitica; prsten na vrhu štapa od sidra za koji se vezuje konop
<i>angírac</i> , -a m	— pastuh; pren. čovjek jake potencije
<i>angrîz</i> , -a m	— riža
<i>àngûja</i> , -e ž	— jegulja
<i>âanima</i> , -e ž	— daska okvira vrata koja naliže na čelo zida (prijana na zid bočno)
<i>âniž</i> , -a m	— vrsta mirodije (anis)
<i>ânkora</i> , -e ž	— sidro
<i>ankôrân</i> , -a, -o	— usidren
<i>ankôrât</i> , -ân	— usidriti: »Morali smo baraku ankorat da je vitar ne onese«
<i>ankorávat</i> , -ájen	— sidriti
<i>ânša</i> , -e ž	— zaduha
<i>antigàja</i> , -e ž	— starežina; nešto što je staro u smislu loše kvalitete: »Ja bi to bacija u škovace, ol ne vidiš da je to sve antigaja.«
<i>antikitât</i> , -a m	— starina
<i>antrašê(l)</i> , -a m	— mjesto na sedlu između bisaga ili bremena
<i>antričok</i> , -a m	—> artičoka
<i>ânj-cvâj</i> (ajn-cvaj)	— brzo; hitro
<i>anjelîna</i> , -e ž	— komad janjeće kože koji se upotrebljava kao postava odjeće (npr. kao postava ramena)
<i>âpâlat</i> , -a m	— prodaja duhana i drugih stvari na koje država ima monopol: »Tišća je u grad apalat«
<i>apârân</i> , -a, -o	— na koji je stavljen ulog u igri na sreću: »Ovi banak ti je osta neaparan«, (tj. na ovaj kup karata nitko nije stavio ulog)
<i>apârât</i> , -ân	— staviti ulog
<i>aparávat</i> , -ájen	— ulagati novac kod nekih igara; stavljati ulog
<i>apelacjûn</i> , -a m	— žalba
<i>apèlât</i> (se), -ân	— tužiti (se); žaliti (se): »Dobija si dvi po glavi pa se sâ apelaj bogu.«
<i>apelávat</i> (se), -ájen	— tužiti (se); žaliti (se)
<i>apêna</i>	— tek što: »Apena san ariva«
<i>apîko</i>	— potopiti se: »Brod je iša apiko.«

- apine^{lo} — u redu; uredno; skladno: »Veštit ti stoji apine^{lo}.«
- apjōnbo — okomito (isto i pjonbo i fjonbo)
- āpōšta — namjerno: »Proša san onde apošta da vidin oće li mi ca reć.«
- apoštōl, -a m — pramčano rebro uz statvu broda
- āpōžito pril. — posebno: »Doša san apožito zaraj toga.«
- apuntāmēnat, -a m — ljubavni sastanak (isto i *puntamenat*)
- apupān, -a, -o — uronjen više krmom
- apūpāt, -ān — uroniti brod više krmom
- apupāvāt, -ājen — uranjati više krmom: »Ne krcajte više na tu stranu jerbo će se brod počēt apupavat«
- arār, -a m — vreća od kozje dlake
- arāzo — u istom nivou: »Napuni mi bigunac arazo vrja.«
- Arbānās, -a m — stanovnik Albanije, sela na otoku Čiovu
- Arbānāška, -e ž — žena iz Albanije, sela na otoku Čiovu
- arbanaški, -a, -o — koji se odnosi na Arbanase
- arbulīnka, -e ž — vrsta morske bijele ribe (nije isto što i arbun)
- arbūn, -a m — vrsta morske bijele ribe
- arciduka, -e m — nadvojvoda
- arcit, -in — neumjereno trošiti
- ardēlīja, -e ž — vrsta voćke
- ārdit (se), -in — svađati (se); inatiti (se)
- ardentārija, -e ž — srebrnina: »Po cile dane luštraje ardentariju.«
- arēfūžo, pril — rasuto; ispremiješano
- arēštān, -a, -o — pritvoren; zatvoren; uhapšen
- arēštāt, -ān — pritvoriti; zatvoriti; uhapsiti
- areštávat, ājen — pritvarati; zatvarati; hapsiti
- ārežina, -e ž — drvena građa od ariša
- argān, -a m — 1. željezni valjak koji se vrti pomoću poluga; 2. dio opreme kod prerade maslina na koji su se vješali radnici (makinjari) da se bolje iscijedi smjesa od mljevenih maslina
- arganēl, -a m — konop za brod
- argātovat, -ujen — teško raditi
- argōla, -e ž — drška kormila
- argōnēt, -a m — usna harmonika (isto i arganet)
- ārija, -e ž — zrak; (uvatit ariju: prehladiti se): »Jemaš ariju od krāja« umislio si se da si kralj«
- arjān-barjān — izraz za čin proizašao iz pretjerane nesmotrenosti: »Ucinili su arjan-barjan po kući«
- arjāv, -a, -o — slab; nevaljao; rđav; zao

- arkāc, -a m
 àrkèta, -e ž
 arlékat, -éčen
 arlèk'in, -a m
 arlèkināda, -e ž

 ârma, -e ž
 armâdûra, -e ž
 armân, -a, -o
 ârmat, -an
 armâvat, -âjen

 armeŋinka, -e ž
 armerûn, -a m
 armîž, -a m
 armîžât, -ân
 armîžâvat, -âjen
 arnâut, -a m
 aromatâr, -a m
 aršîn, -a m
 ârta, -e ž
 artežân, -a m
 artiçoka, -e ž
 ârtija, -e ž
 ârtišta, -e m
 âsti uskl.
- âš, -a m
 ašâšîn, -a m
 ašenj, -a m
 ašešûr, -a m
 ašetân, -a, -o
 ašetât, -ân
 ašetâvat, -âjen
 ašîštît, -ân
 ašîštîvat, -îjen
 âškar, -a m
 ašpèrat, -ta, -to
 ašpèrgeš, -a m

 âšta, -e ž
- pravoslavac; sin. za psovača
 — pila za željezo
 — vikati; derati se; dozivati
 — osoba neozbiljna ponašanja, harlekin, lakrdijaš
 — neozbiljnost: »Ajde ne cini arlekinade«, tj. ne radi gluposti

 — oprema
 — skela za gradnju
 — opremljen: »Brod je arman kako triba«
 — opremiti (najčešće brod); osigurati brod vezom u luci.
 — opreмати što (najčešće brod); osiguravati brod vezom u luci

 — kajsija, marelica
 — ormar
 — oprema broda
 —————> armat
 —————> armavat

 — divljak; prost čovjek; prostak
 — ljekarnik
 — mjera za dužinu (četiri kvarta)
 — ribarski alat i pribor ali i općenito alat nekog zanata
 — koji nije težak
 — vrst biljke kao i mesnati jestivi plod te biljke
 —————> arta
 — zanatlija
 — uzrečica kod čuđenja: »Asti ga, Mande«, i kod psovke: »Asti Gospu«
 — as (najčešće u igri karata): »Akužajen tri aša.«
 — ubojica
 — uplatnica
 — vijećnik (općinski)
 — točno namješten
 — točno namjestiti
 — točno namještati
 — pomagati; biti pri ruci pri kakvom poslu
 —————> ašîštît
 — čovjek loša karaktera; koji lovi u mutnom
 — vješt
 — škropilo (obred škropljenja se naziva ašpergeš pa je otud i škropilo dobilo isti naziv).
 — 1. nastavak kolumbe na kraju prove ili krme broda; 2. koplje za zastavu; »Odnija je gaće na aštu«, tj. završio je na prosjačkom štapu, doživio je financijski krah

<i>afênto</i>	— spremno; pažljivo: »Cilu noć san sta atento, ma niko nije proša.«
<i>àtrèc, -a m</i>	— pribor (za brod, tkalački stan, manju radionicu)
<i>atrecàtûra, -e ž</i>	— kompletan pribor neke radionice
<i>atrokè pril.</i>	— a kamoli (isto i altroke)
<i>avâncat, -ân</i>	— napredovati u službi i općenito napredovati; pren. dobiti batine: »Avancat ćeš ti ka' ti se otac vrati.«
<i>avancávat, -ájen</i>	— napredovati: »Iz godine u godinu stalno avancaje«
<i>avancírat, -an</i>	—————> avancat
<i>âvâr, -a m</i>	— škrtac
<i>aventûr, -a m</i>	— mušterija
<i>avertírat, -íjen</i>	— upozoravati; obavještavati
<i>avèrtít, -ín</i>	— upozoriti; obavijestiti
<i>avištât, -ân</i>	— ugledati
<i>avištávat, -ájen</i>	— opažati
<i>avizân, -a, -o</i>	— obaviješten
<i>avizât, -ân</i>	— obavijestiti
<i>avizávat, -ájen</i>	— obavještavati
<i>avîž, -a m</i>	— oglas
<i>azàrdât (se), -ân</i>	— usuditi (se)
<i>azardávat (se), -ájen</i>	— usuđivati (se)
<i>âžula, -e ž</i>	— kopča na odjeći